

Grensarbeid neemt verder toe in voedingsindustrie

Krachtige aantrekkingspool voor Franse arbeidskrachten

Bart Vancauwenberghe - freelance journalist

HET AANTAL GRENSARBEIDERS UIT FRANKRIJK IN ONZE PROVINCIE BLIJFT STIJGEN, ZEKER IN DE VOEDINGSINDUSTRIE. DIT ONDANKS HET MINDER AANTREKLIJK FISCAAL STATUUT DAT IN 2012 IS INGEVOERD. EEN RECENTE STUDIE VAN DE POM WEST-VLAANDEREN TOONT AAN DAT ER IN 2013 2.526 FRANSEN IN DE WEST-VLAAMSE VOEDINGSSECTOR ACTIEF WAREN. OP VIJF JAAR TIJD IS DAT EEN TOENAME MET 20 PROCENT. WE LIJSTEN DE BELANGRIJKSTE CIJFERS VOOR JE OP EN STEKEN ONS LICHT OP BIJ WESTVLEES, WAAR DE GRENSARBEIDERS STERK VERTEGENWOORDIGD ZIJN.

In 2013 waren circa 16.000 loontrekkers¹ actief in de West-Vlaamse voedingsindustrie, dranken- en tabakssector. Daarvan komt 76 % uit onze provincie zelf. Circa 15,5 % van de loontrekkenden heeft de Franse nationaliteit. Overigens is in alle provinciale regio's het leeuwendeel van de loontrekkenden uit de streek zelf afkomstig. In Brugge, Oostende en de Westhoek vertegenwoordigen West-Vlamingen minstens de helft van het totale personeelsbestand in deze sectoren.

Toename grensarbeiders

In vergelijking met het jaar voordien is de stijging van het aantal Franse werknemers in 2013 nog relatief beperkt (+ 1,69 %). Maar meten we over een wat langere periode, dan merken we dat de inkomende pendel van Franse grensarbeiders significant is toegenomen. Bedroeg hun aantal in 2008 nog 2.103, dan noteerden de onderzoekers van de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij in 2013 2.526 werknemers die vanuit Frankrijk naar West-Vlaanderen kwamen werken: een stijging met ruim 20 procent in vijf jaar. Voor 2014 en 2015 waren bij het afsluiten van deze publicatie nog geen cijfers beschikbaar.

¹ De analyse die de POM West-Vlaanderen uitvoerde rond de pendel van de loontrekkenden in de voedingssector, is niet gebaseerd op de statistieken van de RSZ, maar wel op die van de VAR (Vlaamse Arbeidsrekening). Naast de voedingssector zijn ook de dranken- en tabakssector in de studie meegenomen.

Een geografische situering van de pendelarbeid leert dat het grootste contingent aan Franse grensarbeiders terug te vinden is in Midden West-Vlaanderen. Hoewel het aantal Fransen er in 2013 met 14 eenheden daalde (1.070 ten opzichte van de 1.084 uit 2012), scoort deze regio nog altijd hoger dan de Westhoek (de nummer 2), die wel aan een opmars bezig is. In vergelijking met 2012 (899 mensen), steeg het aantal Fransen in de Westhoek in 2013 met nog eens 3,5 % tot 931. De Westhoek is overigens de enige West-Vlaamse regio waar het aantal Fransen sinds 2008 continu bleef stijgen.

Zuid-West-Vlaanderen (regio Kortrijk-Waregem-Menen), dat net als de Westhoek paalt aan de Franse grens, komt pas op de derde plaats: daar waren in 2013 514 Fransen actief in de voedingssector. Dat is te verklaren door het feit dat het aanbod aan voedingsbedrijven in Midden-West-Vlaanderen en in de Westhoek hoger ligt dan in de regio Kortrijk.

Een minderheid van onze werkklustige Zuiderburen vinden we in de verder van Frankrijk afgelegen regio's Brugge (9 tewerkgestelden) en Oostende (3 personeelsleden). Dat zijn er wel 4 meer dan in 2012.

Fiscaal statuut toch geen belemmering

Fransen laten zich dus niet tegenhouden

door de verandering van 1 januari 2012 in het fiscaal statuut voor grensarbeiders. Zuiderburen die voordien al bij een Belgisch bedrijf actief waren, worden nog tot het jaar 2034 minder belast in hun thuisland en betalen minder sociale zekerheidsbijdragen in het land van tewerkstelling. Wie sinds Nieuwjaar 2012 als grensarbeider op de loonlijst van een Belgisch bedrijf terechtkwam, geniet niet meer van die voordelen, maar toch blijven veel buitenlanders graag de grens oversteken om aan de slag te kunnen. Dit heeft onder meer te maken met de hoge werkloosheidsgraad in Noord-Frankrijk, het hogere loon in België en met de loyaliteit van de al langer tewerkgestelde Franse werknemers aan hun West-Vlaamse werkgever.

Westvlees:

40 % Franse werknemers

Westvlees uit Staden is gepokt en gemazeld in het aanwerven van grensarbeiders. De producent van vers en bereid varkensvlees is in de Westhoek vermoedelijk de belangrijkste werkgever voor Franse grensarbeiders.

HR-manager Francis Beunens: "Tussen 2006 en 2011 is het aantal Franse werknemers bij ons gevoelig gestegen, maar de jongste vijf jaar bleef het cijfer eerder stabiel. Momenteel zijn er bij ons 455 Franse collega's aan de slag. Zij vertegenwoordigen daarmee zowat 40 procent van ons totale personeelsbestand. We

© Westvlees

merken dat het de jongste jaren steeds moeilijker wordt om Franse stielmannen te vinden. Daarom kunnen we ook niet anders dan mensen uit onder meer Polen en Roemenië een kans geven.”

Concurrentie in eigen streek

De populariteit die Westvlees bij Franse medewerkers geniet, valt uiteraard deels te verklaren door de ligging van het bedrijf, relatief dicht bij de Franse grens. De recente verandering van het statuut van grensarbeiders heeft daar weinig aan veranderd.

Francis Beunnens: “Het is niet zo dat wij daardoor plots te maken krijgen met een forse daling van de instroom. Als er het laatste half jaar in ons bedrijf iets minder belangstelling vanuit Frankrijk was, komt dat volgens mij vooral door het feit dat er meer andere ondernemingen zijn die lang de boot hebben afgehouden, maar intussen wel op grensarbeiders inzetten.”

In Staden hebben ze door ervaring geleerd dat het weinig nut heeft om voor deze doelgroep taalcursussen Nederlands te organiseren. “Eigenlijk hebben we vooral negatieve ervaringen met de policy om vast te houden aan het Nederlands op de werkvloer. Simpelweg omdat het Frans contingent daarvoor te groot geworden is. Door de diversiteit van onze Franse medewerkers, hebben we intussen ook komaf gemaakt met de stelling dat er geen Frans dialect mag worden gesproken. We zorgen ervoor dat onze Nederlandstalige medewerkers de belangrijkste Franse sleutelbegrippen met betrekking tot onze sector onder de knie hebben en we laten een Franse medewerker die al langer bij ons actief is de nieuwe Franse collega’s wegwijs maken. Daarnaast zijn van alle cruciale arbeidsdocumenten Franse versies beschikbaar, zodat ook zij weten waaraan zich te houden.”

IBO-contract

“Wie relatief weinig ervaring heeft met het aanwerven van Frans personeel, doet er goed aan de gewone wervingsprocedures te volgen en hen te behandelen als iedere andere sollicitant”, oppert Beunnens. “Daarbij is het een voordeel dat er met een contract van Individuele BeroepsOpleiding (IBO) kan worden gewerkt”.

In de toekomst moeten het Franse en het Belgische arbeidsmarktbeleid nog beter op elkaar worden afgestemd, vindt Francis Beunnens. “Sowieso kunnen veel bedrijven niet anders dan de mosterd in Frankrijk te gaan zoeken, want de West-Vlaamse arbeidsmarkt is zo goed als uitgemolken. Je kunt natuurlijk ook mensen uit het voormalige Oostblok een kans geven, al bouwen zij doorgaans een minder lange anciënniteit op.”

www.westvlees.com